

Forbrugerombudsmand
Christina Toftegaard Nielsen
Carl Jacobsens Vej 35
3500 Valby

21. september 2023
D23-531645

Dyrevelfærd er en del af bæredygtighed i fiskeriet

Det fremgår af medierne, at Greenpeace har indgivet en klage over Marine Stewardship Councils (MSC) private certificeringsordning og markedsføring af fisk og skaldyr.

Genstand for klagen er brugen af betegnelsen "certificeret bæredygtigt fiskeri" på produkter, der – ifølge Greenpeace – ikke bør certificeres som bæredygtigt ud fra et naturmæssige hensyn. Greenpeace mener derfor, at der bliver markedsført og solgt produkter til danske forbrugere under MSC-certificeringen, der indeholder flere vildledende og udokumenterede påstande i strid med markedsføringslovens §§ 5-6 og § 20.

Greenpeace fokuserer i sin klage på produkter fra tre fiskerier:

1. Bom- og bundtrawlfiskeri efter b.la. rødspætter
2. Bundtrawlfiskeri efter jomfruhummer
3. Muslingeskrab

Dyrenes Beskyttelse mener, at dyrevelfærd også er et centralt element i vurderingen af, om et produkt kan betegnes som bæredygtigt. Dette er i tråd med Forbrugerombudsmandens vejledning om brug af miljømæssige og etiske påstande, hvor det fremgår:

*Med etiske påstande forstås navnlig brug af udsagn m.v., som giver indtryk af, at fremstillingen m.v. af et produkt eller tilrettelæggelsen af en aktivitet hos en erhvervsdrivende er sket under alment anerkendte og accepterede forhold som fx hensynet til børns og arbejdstageres forhold, naturbeskyttelse, sundhed, **dyrevelfærd**, initiativer inden for rammerne af samfundsansvar (CSR) og støtte til velgørende formål. Det vil ofte være kendetegnende, at den erhvervsdrivende søger at imødekomme generelle eller specifikke udviklingstendenser og trends, som kan udledes af forbrugernes adfærd.*

I tillæg til de punkter som Greenpeace har fremført, vil Dyrenes Beskyttelse gøre opmærksom på, at dyrevelfærd ikke omfattes som kriterium i MSC. Der stilles således ikke krav til dyrevelfærd i MSC-certificering af de 3 fiskerier. Det er særligt problematisk i "Bom- og bundtrawlfiskeri efter b.la. rødspætter" og "Bundtrawlfiskeri efter jomfruhummer" – hvor der fiskes efter dyrearter vi ved udsættes for smerte og stress i forbindelse med fangst og aflivning.

Bæredygtighed af et fiskeri består af flere elementer – herunder dyrevelfærd.

Hvad er bæredygtig dyrevelfærd i fiskeri?

Dyrevelfærdsloven gælder alle dyr - også fisk, 10-bendende krebsdyr (herunder jomfruhummer) og muslinger. Både fisk og 10-benede krebsdyr kan føle smerte. Det understreger ministeren for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri i svar på spørgsmål fra Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg¹: "Det er Fødevarestyrelsens vurdering, at der med den nuværende viden er fagligt belæg for, at hvirveldyr, herunder fisk, kan føle smerte og stress. F.eks. baserer både retningslinjer fra Verdensorganisationen for dyresundhed (OIE) fra 2019 og en rapport fra EU-kommissionen fra 2017 sig på, at fisk kan føle smerte og stress. Der er også fagligt belæg for, at visse hvirvelløse dyr, f.eks. hummer, krebs og visse blæksprutter, kan føle smerte. Dette bakkes op af en udtalelse fra Den Europæiske Fødevarerikkerhedsautoritet (EFSA) fra 2005"

Et mindstekrav til bæredygtighed er efter vores opfattelse, at det sikres, at dyrevelfærdsloven efterleves. I praksis, at man:

- anvender den fangstmetode, der stresser dyrene mindst muligt og i kortest mulig tid
- håndterer dyrene på den mest skånsomme måde
- afliver dyrene så hurtigt så muligt med mindst mulig smerte.

Særligt om dyrevelfærd i bundtrawlfiskeri efter jomfruhummer

I det nedenstående gennemgår vi eksempler på meget dårlig dyrevelfærd i form af stress og smerte, der er udbredt i bundtrawlfiskeriet efter jomfruhummer.

¹ [Spørgsmål nr. 832](#) fra Folketingets Miljø- og Fødevareudvalg, 2022.

DYRENES BESKYTTELSE

- 1) Valg af redskab: under trawltrækket, der normalt varer ca. 4 timer, ligger jomfruhummerne tæt pakket med andre dyr sten og mudder. Det må antages at være smertefuldt og meget stressende for jomfruhummerne, der risikerer hummerne at blive klemt og blive bidt af artsfæller.
- 2) Sortering: De små hummere eller de tydeligt beskadigede hummere aflives ved at få halen hevet af. Når jomfruhummer aflives på denne måde, er hoved/hjerne og indre nogle indre organer f.eks. hjertet stadig intakte. Dyret formodes at kunne holde sig i live flere minutter efter at halen er hevet af dem.
- 3) Skylning: De resterende hummere skyldes i en "vaskemaskine", hvor de bliver tromlet i vand, mens de er levende.
- 4) Transport og opbevaring: Hovedparten af jomfruhummerne aflives på intet tidspunkt på vejen fra havbund til køledisk. De skylles levende og placeres levende på is, hvorefter de transporteres videre.

For alle de nævnte punkter er der mulighed for at forbedre dyrevelfærden eller helt undgå situationerne:

Punkt 1) Ved fiskeri med tejner – eller ved, at mærkningsordningen havde sat krav til den maksimale tid for trawltrækket.

Punkt 2) Ved skånsom aflivning, hvor dyret bliver bedøvet, hvorefter aflivningen sker, imedens dyret er bedøvet.

Punkt 3 og 4) Ved aflivning, så snart dyrene kommer ombord i båden.

Ud fra et dyrevelfærdsmæssigt synspunkt mener Dyrenes Beskyttelse, at bom- og bundtrawlfiskeri efter rødspætter og bundtrawlfiskeri efter jomfruhummerne ikke kan betegnes som bæredygtige fiskerier og følgelig heller ikke produkterne herfra.

Vi opfordrer til, at Forbrugerombudsmanden vil inkludere disse betragtninger i behandlingen af Greenpeace's klage, og uddyber gerne vores holdninger hvis det ønskes.

Med venlig hilsen

Direktør, Britta Riis

Biolog, Nicolaj Lindeborgh